

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम् (मानितविश्वविद्यालयः)

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल-एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली - ११००५८

आचार्यसेतुः - षष्ठपत्रम् (व्याकरणम्)

प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2016-17

पत्रम् - विषयः -
अध्येतुः नाम - पञ्जीकरणसंख्या -
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः -

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम -
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः -
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः -

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम्
दिनाङ्कः

अध्येतुः कृते परामर्शाः,

प्रिय अध्येता ! भवता/ भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य
आधारेण कुत्र कुत्र भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु ।
शुभकामनाः ॥

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनाङ्कः

आचार्यसेतु: - षष्ठपत्रम् (व्याकरणम्)

विषय: - वैयाकरणभूषणसारः (धात्वर्थप्रकरणम्) 50 अङ्काः । व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः - 50 अङ्काः ।

निर्देश: - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति । अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम् ।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing four (4) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्ड: - क

प्रश्नाः - विंशतिः समाधेयाः

अङ्काः - 20 X 02 = 40

निर्देश: - अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five questions . Out of these twenty (20) questions should be answered.

प्रथमग्रन्थतः -

(अ) अधः प्रदत्तेभ्यः प्रश्नेभ्यः केचन अष्ट प्रश्नाः समाधेयाः -

1. भूषणकारस्य रचनाकालं ससन्दर्भं प्रदर्शयत।
2. 'श्री लक्ष्मीरमणं..... विवर्तते' इति कारिकां पूरयत।
3. भूषणकारस्य वंशपरिचयो देयः ।
4. वैयाकरणानां मते शाब्दबोधे कस्य प्राधान्यं वर्तते ?
5. वैयाकरणानां मते धातोः इत्यस्य कोऽर्थः?
6. कर्तुः अन्वयः कुत्र भवति?
7. धातुसंज्ञा केन सूत्रेण भवति ?
8. 'पुम्भाववादेवताम्' इति पदस्य विग्रहं लिखत।
9. धातोः लक्षणे क्रियावाचकत्वस्य निवेशे किं फलम्?
10. तिङर्थः कति?

द्वितीयग्रन्थतः -

(ब) अधः प्रदत्तेभ्यः प्रश्नेभ्यः केऽपि द्वादश प्रश्नाः समाधेयाः -

11. पाणिनिव्याकरणस्य अन्यानि नामानि लिखत ?
12. पाणिनेः जन्मकालं वर्णयत।
13. भाष्यस्य लक्षणं किम् ?
14. काशिकायाः प्रसिद्धाः टीकाः काः?

15. व्याख्यानस्य परिभाषां स्पष्टयत ?
16. भाष्योक्तव्याकरणशास्त्रस्य मुख्यप्रयोजनानि लिखत।
17. धातुपाठस्य कति भेदाः सन्ति ? वर्णयत ।
18. शाकटायनव्याकरणस्य रचनाकारस्य वंशपरिचयं लिखत ।
19. नागेशभट्टस्य कालं वर्णयत।
20. भट्टोजिदीक्षितकृताः ग्रन्थाः के ?
21. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदीमाश्रित्य के के ग्रन्थाः लिखिताः ? केन च ?
22. वाक्यपदीयं ग्रन्थः केन विरचितः ?
23. स्फोटस्य भेदान् लिखत।
24. वरदराजेन कृताः ग्रन्थाः के सन्ति?
25. वाक्यपदीये कियन्ति काण्डानि सन्ति ?

खण्डः ख

प्रश्नाः - पञ्च समाधेयाः

अङ्काः - 05 X 08 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकप्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते ।

Note : This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

प्रथमग्रन्थतः -

(अ) अधः प्रदत्तेभ्यः प्रश्नेभ्यः केऽपि त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः -

1. 'यावत्सिद्धमसिद्धं वा....' इति कारिकां व्याख्यात ।
2. 'रामः गच्छति' इत्यस्य न्यायमते शाब्दबोधप्रदर्शनं वर्णयत ।
3. 'पश्य मृगो धावति' इत्यस्य व्याकरणमते शाब्दबोधप्रदर्शनं वर्णयत ।
4. 'व्यापारो भावना.....' इति कारिकां ग्रन्थरीत्या विशदयत ।
5. व्यापारोऽपि धात्वर्थः स्वीकर्तव्यः इति सयुक्तिकं वर्णयत।

द्वितीयग्रन्थतः -

(ब) अधः प्रदत्तेभ्यः प्रश्नेभ्यः कौचित् द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ -

6. पाणिनिप्रोक्ताः दश आचार्याः के सन्ति ? तेषां कालमपि वर्णयत ।
7. महाभाष्यकारस्य वंशपरिचयो देयः।
8. वाक्यपदीयकारस्य परिचयं विशदयत ।

खण्ड: ग

प्रश्नाः - द्वौ समाधेयौ

अङ्काः - 02 X 10 = 20

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ । प्रत्येकप्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

प्रथमग्रन्थतः -

(अ) अधः प्रदत्तयोः प्रश्नयोः कश्चन एकः प्रश्नः समाधेयः -

1. भूषणसारस्य मङ्गलाचरणं ग्रन्थपुरस्सरं विशदयत।
2. फलव्यापारयोर्धातुः इति कारिकां व्याख्यात ।

द्वितीयग्रन्थतः -

(ब) अधः प्रदत्तयोः प्रश्नयोः कश्चन एकः प्रश्नः समाधेयः -

3. चान्द्रव्याकरणस्य वैशिष्ट्यं संक्षिप्तरूपेण विशदयत ।
4. स्फोटविषयकग्रन्थकाराः के ? तेषां परिचयो देयः ।